

Vervolg open brief BVIKZ/Balans aan de VNG over onrechtmatig melden in de VIR

Inmiddels hebben wij naast een goed ook een inhoudelijke reactie ontvangen van de VNG op de open brief van BVIKZ en Balans van 3 februari jl. Zie vorig bericht <https://t.co/bdP3pRgU6Z>

Schriftelijke reactie VNG

VNG liet weten de meeste punten in voornoemde brief te onderschrijven. Zij geven aan dat de VIR correct moet worden gebruikt en dat meldingen op de juiste manier moeten worden gecommuniceerd naar ouders en jongeren (boven de 16 jaar) voorts liet de VNG in de brief tevens weten dit te zullen communiceren naar hun achterban. Inmiddels hebben zij hierover dit bericht geplaatst op hun website: <https://vng.nl/nieuws/verwijsindex-risicojongeren-vir-stand-van-zaken> In dit bericht is overigens niet vermeld dat de signalen waarover in dit bericht wordt gesproken, uit onze openbare brief van 3 februari jl. komen.

Gesprek 25 maart 2021

De VNG en VWS nodigden ons ook uit voor een gesprek. Dit gesprek vond plaats op donderdag 25 maart om 11.00 uur. Voorafgaand aan dit gesprek hebben wij aangegeven dat wij de volgende punten wilden bespreken:

Juridisch:

- Hoe wordt de wetmatigheid/doelmatigheid getoetst bij meldingen in de VIR. Hoe wordt daarbij gebruik gemaakt van het afwegingskader van standaard meldingen;
- Internationale verdragen (recht op privacy) gaat boven nationale wetgeving zoals Jeugdwet/afwegingskader.
- Wanneer mag een melder zich beroepen op het 'conflict van plichten'; Wanneer is een conflict van plichten dusdanig dat dit kan worden gebruikt, wat is daarvoor een afwegingskader.

Communicatie

- In de brief wordt gesproken over 'onze achterban', wie wordt daar precies mee bedoeld?
- Hoe gaat VNG hun reactie op deze brief communiceren naar hun achterban, wij zien graag (ook) een openbaar bericht op hun website.
- Ouders moeten vooraf (geen opt out) duidelijk en transparant geïnformeerd worden over een melding in de VIR en over het afwegingskader dat professionals gebruiken. Welke rol kan/gaat VNG/VWS hierin spelen?
- Het standaard melden in de VIR bij jeugdhulpvragen zou landelijk beleid. Van wie komt dat beleid, moet aangepast worden.

Vervolg stappen/vragen

- Wat doet VNG met gemeenten die deze werkwijze blijven volhouden?
- Er is een nieuwe handreiking VIR in de maak, daar willen wij graag als vertegenwoordiging van ouders en kinderen/jongeren in worden betrokken.
- Welke verantwoordelijk en/of acties neemt VWS? Ten aanzien van wetgeving VIR. VIR in zijn volledigheid afschaffen (zoals advies uit evaluatie juni 2020) staat dat bij hen op de agenda?

Terugkoppeling gesprek

We hebben een goed gesprek gehad met VNG en VWS. Maar we zijn over dit onderwerp nog niet met hen uitgesproken. We hebben heel duidelijk aangegeven, dat we moeten zorgen dat we terugkomen bij de kern. Waar is de verwijsindex voor bedoeld, en dient de VIR dat doel nou eigenlijk wel. Ook moeten de meldingscriteria/het afwegingskader veel beter worden gebruikt. Het moet voor ouders duidelijk zijn wat dit afwegingskader inhoudt. Dat is nu heel vaak niet zo. Ook is het heel moeilijk voor ouders om achter informatie te komen als het gaat om een inschrijving in de VIR. Daarnaast hebben we meerdere malen benadrukt dat het maken van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, wat het melden in de VIR uiteindelijk is, zeer ingrijpend is en er daarom zeer zorgvuldig moet worden omgegaan met het doen van dergelijke meldingen.

Onderzoek effectiviteit en doelmatigheid van de VIR

VWS liet weten dat er naar aanleiding van de evaluatie van de wet VIR een onderzoek zal worden uitgezet naar de effectiviteit van de wet VIR en of de doelstelling ervan wel worden bereikt. BVIKZ en Balans vroegen daarop wat dat onderzoek precies inhoudt, en met welke respondenten. Zij benadrukten dat ook ouders en jongeren in dit onderzoek moeten worden betrokken. Wij hebben duidelijk de wens uitgesproken dat BVIKZ en Balans hier graag in worden betrokken als vertegenwoordiging van ouders en kinderen/jongeren. Dit zegde VWS niet toe. Wel zullen zij ons informeren over de opzet en aanpak van het onderzoek wat zij gaan laten doen. Er komt nog een vervolgesprek.

Het is goed dat we door het sturen van deze brief en het gesprek met VNG en VWS, nu weten dat er een onderzoek gaat plaatsvinden. En dat wij informatie krijgen over de opzet hiervan. Daardoor kunnen wij erop toezien dat de signalen die wij krijgen over het onjuist gebruik van de VIR in het onderzoek zullen worden meegenomen. Deze punten zijn in ieder geval:

- Borgen dat het afwegingskader wordt gebruikt
- Borgen dat ouders op de juiste wijze worden geïnformeerd

Scholen en de VIR

Overigens bereiken ons ook steeds meer berichten over scholen die melding maken in de VIR als er sprake is van extra ondersteuning of bijvoorbeeld leerlingenvervoer. Ook dit soort signalen horen we graag, zodat we ook dat punt wellicht aan de orde kunnen stellen.

Voorlopig laten wij dit onderwerp dus nog niet los. Wij houden jullie op de hoogte.